

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

**ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА» ОС «МАГІСТР»
2025-2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

**Затверджено на засіданні
Вченої ради
економіко-правового факультету
протокол №12 від 19.06.2025**

**Затверджено на засіданні
кафедри економіки та міжнародних
економічних відносин
протокол №13 від 17.06.2025**

КИЇВ – 2025

Програма підсумкової атестації випускників спеціальності 051 «Економіка» ОС «Магістр» (2025–2026 навчальний рік). – Київ: МДУ, 2025. – 12 с.

Розробники: Беззубченко О.А., Марена Т.В., Балабанова Н.В., Омельченко Г.П.

У програмі підсумкової атестації визначені структура комплексного кваліфікаційного екзамену за фахом, сформульовані блоки теоретичних питань та розрахункових завдань кваліфікаційного екзамену, визначено критерії оцінювання відповідей студентів та надана рекомендована література для підготовки до складання кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 051 «Економіка» ОС «Магістр» денної та заочної форм навчання.

© Марена Т.В., Балабанова Н.В.,
Беззубченко О.А., Омельченко Г.П.,
2025 рік
© МДУ, 2025 рік

ЗМІСТ

1. Загальна частина.....	4
2. Комплексний кваліфікаційний екзамен за фахом.....	5
2.1. Блок теоретичних питань.....	5
2.2. Розрахункові завдання.....	7
3. Критерії оцінювання.....	10
4. Список рекомендованої літератури.....	11

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Підсумкова атестація випускників спеціальності 051 «Економіка» ОС «Магістр» складається з комплексного кваліфікаційного екзамену за фахом та публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційний іспит проводяться з метою перевірки рівня теоретичних знань та практичних навичок студентів – випускників спеціальності 051 «Економіка» ОС «Магістр». Перевірка якості знань проводиться після проходження студентами науково-дослідної практики, передбаченої навчальним планом підготовки магістрів.

Навчальним планом підготовки магістра за спеціальністю 051 «Економіка» передбачено складання комплексного кваліфікаційного екзамену за фахом після вивчення теоретичних курсів наступних дисциплін загальної та професійної підготовки:

1. Міжнародна конкурентоспроможність суб'єктів світової економіки;
2. Міжнародні стратегії економічного розвитку;
3. Лідерство та мотивація;
4. Стратегічний розвиток підприємства;
5. Міжнародний інноваційно-інвестиційний менеджмент;
6. Міжнародна економічна статистика.

Завдання, складені у відповідності з програмами дисциплін професійної підготовки, місять у собі два блока завдань:

перший блок – теоретичне завдання;

другий блок – розрахункове завдання.

Усього один пакет завдань для проведення державних іспитів містить 10 варіантів.

Час виконання завдань – 40 хвилин. Передбачається користування обчислювальною технікою.

Кожний варіант передбачає перевірку теоретичних знань та практичних навичок розрахунку та аналізу показників оцінки зовнішньоекономічної діяльності.

2. КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН ЗА ФАХОМ

2.1. БЛОК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ

Питання до курсу «Міжнародна конкурентоспроможність суб'єктів світової економіки»

1. Критерії оцінки конкурентоспроможності суб'єктів світової економіки на зовнішньому ринку.
2. Сутність визначення наступних категорій «міжнародна конкурентоспроможність національної економіки», «міжнародна конкурентоспроможність галузі», «міжнародна конкурентоспроможність регіону», «міжнародна конкурентоспроможність підприємства», «міжнародна конкурентоспроможність товару/послуги».
3. Сутність конкурентоспроможності експортної продукції та показники які її характеризують.
4. Методи оцінки міжнародної конкурентоспроможності національної економіки.
5. Розкрити зміст матричних методів оцінки конкурентоспроможності компанії.
6. Розкрити зміст індексних методів оцінки конкурентоспроможності компанії.
7. Охарактеризувати графічні та бальні методи оцінки конкурентоспроможності компанії.
8. Інноваційна складова міжнародної конкурентоспроможності компанії.
9. Типізація стратегій конкурентоспроможності міжнародних компаній.
10. Визначення конкурентних переваг товарів/послуг. Види конкурентних переваг.

Питання до курсу «Міжнародні стратегії економічного розвитку»

1. Варіативність макроекономічних політик.
2. Середовище формування стратегій економічного розвитку. Зовнішні фактори.
3. Врахування циклічності розвитку світової економіки при розробці стратегій розвитку.
4. Сутність технологічних укладів. Фактори, що обумовлюють їх формування.
5. Механізм координації економічної політики країн. «Вашингтонський консенсус».
6. Моделі економічного розвитку розвинутих країн. Стратегічні пріоритети.
7. Специфіка економічних стратегій країн, що розвиваються.
8. Інтеграційна стратегія України: напрями та проблеми формування.
9. Взаємодія України з міжнародними інститутами.
10. Сучасні концепції макроекономічної рівноваги (кейнсїанство, монетаризм).

Питання до курсу «Лідерство та мотивація»

1. Відмінності між керівництвом та лідерством.
2. Особистісні характеристики лідера.
3. Командне лідерство. Критерії відмінності команд від звичайних робочих груп.
4. Стили лідерства за Д. Гоулманом.
5. Основні класичні теорії мотивації, значення мотивації.
6. Сутність транзакційного та трансформаційного лідерства.
7. Теорія формування команди за В. Tuckman. Стадії розвитку команди за В. Tuckman.

Питання до курсу «Стратегічний розвиток підприємства»

1. Передумови виникнення стратегічного управління. Основні етапи та зміст процесу стратегічного управління фірмою.
2. Базові конкурентні стратегії: зміст та вимоги до використання.
3. Зміст та методи аналізу макрооточення підприємства при розробці стратегії.
4. Стратегія підприємства на динамічних ринках: зміст, ринкові умови, ризики для підприємства.
5. Стратегічні дії підприємств на різних етапах життєвого циклу галузі. Стадії зародження та зростання.

6. Стратегічні дії підприємств на різних етапах життєвого циклу галузі. Стадія зрілості.
7. Стратегія диференціації: зміст, необхідні ринкові умови, ризики для підприємства
8. Переваги та недоліки диверсифікації (споріднена, неспоріднена).
9. Стратегія фокусування (концентрації): зміст, необхідні ринкові умови, ризики для підприємства.
10. Стратегія низьких витрат: зміст, необхідні ринкові умови, ризики для підприємства.
11. Конкурентні переваги: поняття, види, використання.
12. Сутність процесу управління персоналом. Характеристика стилів управління.

Питання до курсу «Міжнародний інноваційно-інвестиційний менеджмент»

1. Сутність, цілі і завдання інноваційно-інвестиційного менеджменту.
2. Місце інноваційно-інвестиційного менеджменту в загальній системі управління підприємством.
3. Функції та механізм інноваційно-інвестиційного менеджменту.
4. Сутність міжнародної інноваційно-інвестиційної стратегії та принципи її розробки.
5. Типи інноваційно-інвестиційних стратегій: стратегія ефективного власника, стратегія спекулятивного злиття або поглинання.
6. Політика управління міжнародною інноваційно-інвестиційною діяльністю.
7. Загальна характеристика методів оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів.
8. Методи управління інноваційно-інвестиційними ризиками: профілактика, мінімізація і запобігання окремим видам інноваційно-інвестиційних ризиків.
9. Пріоритетні напрями реалізації інноваційно-інвестиційних програм розвитку виробничої сфери економіки України.
10. Пріоритетні напрями реалізації інноваційно-інвестиційних програм розвитку виробничої сфери економіки України.

Питання до курсу «Міжнародна економічна статистика»

1. Організація міжнародної статистики і національних статистичних служб. Статистичні служби міжнародних економічних організацій.
2. Міжнародні класифікації, що використовуються в міжнародній статистиці.
3. Система статистичних показників аналізу міжнародної та зовнішньої торгівлі. Статистичні методи оцінки ефективності міжнародної торгівлі.
4. Міжнародна демографічна статистика: поняття, завдання, основні джерела інформації. Система показників демографічної статистики.
5. Міжнародна статистика зайнятості: основні категорії та система показників.
6. Міжнародна статистика національного багатства: основні категорії, завдання, структура національного багатства. Показники статистики національного багатства.
7. Статистика рівня життя. Система показників оцінки рівня життя.
8. Система показників оцінки інтеграційної взаємодії.

2.2. РОЗРАХУНКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Залежність рівня соціально-економічного розвитку країн АСЕАН (Y) від динаміки торговельної співпраці, що представлена показниками внутрішньорегіонального (X₁) та зовнішньорегіонального експорту (X₂), описується моделлю лінійної багатофакторної регресії:

$$Y = a_0 + a_1 \cdot X_1 + a_2 \cdot X_2.$$

В результаті відповідних розрахунків отримані такі значення параметрів регресії: $a_0 = -522,63$, $a_1 = 0,321$, $a_2 = 2,883$.

Записати відповідне рівняння багатофакторної лінійної регресії, що відображає залежність рівня соціально-економічного розвитку країн від динаміки торговельної співпраці, пояснити значення коефіцієнтів.

Застосувати отриману модель для цілей прогнозування (розрахувати прогнозні оцінки ВВП на душу на 2020 р). Для цього зробити припущення, що обсяги внутрішньорегіонального (X₁) та зовнішньорегіонального (X₂) у 2020 р. зміняться на величину, що дорівнює їх середньорічному темпу приросту на період 2008-2018 рр. (табл.)

Таблиця

Рік	ВВП на душу, дол.	Внутрішньорегіональний експорт, млрд. дол	Зовнішньорегіональний експорт, млрд. дол.
2008	5 807	1 242	2 380
2009	6 046	1 033	1 925
2010	6 958	1 368	2 500
2011	7 997	1 631	2 897
2012	8 487	1 674	2 982
2013	8 502	1 702	3 062
2014	8 760	1 715	3 187
2015	8 714	1 567	3 028
2016	9 023	1 508	2 879
2017	9 528	1 726	3 125
2018	10 297	1 892	3 383

2. Є умовні дані по країні, тис. дол:

Валютна виручка за експорт	225
Витрати на виробництво експортної продукції	280
Вартість експорту у внутрішніх цінах	300
Витрати на виробництво імпоротної продукції	650
Витрати на купівлю імпорту	642

Розрахуйте: 1) повну ефективність експорту; 2) економічну ефективність експорту; 3) бюджетну ефективність експорту; 4) покажіть взаємозв'язок бюджетної та економічної ефективності експорту; 5) ефективність імпорту. Зробіть висновки.

3. Є наступні дані про поставку гарячекатаного рулону металургійним комбінатом у групу країн:

Показники	Туреччина	Бразилія	Китай	Країни ЄС
Ціна за 1т, дол	350	360	320	370
Експорт, тис.т	45	48	60	150

Розрахуйте: 1) вартість експорту в Туреччину; 2) середню ціну за 1т. для країн, в які постачається продукція; 3) вартість експорту в Туреччину за середньою ціною для групи країн; 4) абсолютний результат цінових співвідношень з експорту до Туреччини. Оцініть ефективність зовнішньої торгівлі з Туреччиною. Зробіть висновки.

4. Є наступні умовні дані щодо імпорту кави в регіон:

Показники	Аргентина	Бразилія	Індія
Ціна за 1кг., долл.	28	26	30
Імпорт, тонн	25	60	15

Розрахуйте: 1) вартість імпорту з Індії; 2) середню ціну за 1т. для країн, з яких постачається продукція; 3) вартість імпорту в Індію за середньою ціною для групи країн; 4) абсолютний результат цінових співвідношень по імпорту в Індію. Оцініть ефективність зовнішньої торгівлі з Індією. Зробіть висновки.

5. За даними обстеження середньодушовий грошовий дохід по країні за місяць характеризується наступними даними:

Середньодушовий грошовий дохід в місяць, дол.	Чисельність населення	
	Тис. осіб	% до підсумку
До 160	946,4	18,2
160-180	1060,8	20,4
180-200	1227,2	23,6
200-220	655,2	12,6
220-240	421,2	8,1
240-300	384,8	7,4
300-500	270,4	5,2
понад 500	234,0	4,5
Разом:	5200	100

Охарактеризувати розподіл населення за доходом, розрахувавши такі показники: моду, медіану, децильний коефіцієнт диференціації доходів. Зробіть висновки.

6. Є дані щодо зовнішньоекономічної діяльності підприємств:

Вид продукції	Експорт (2020 р.)		Експорт (2021 р.)	
	Фізичний обсяг, млн.т	Вартісний обсяг, млн. дол.	Фізичний обсяг, млн.т	Вартісний обсяг, млн. дол.
Чавун	1,3	36,1	2,3	83,4
Сталь	142,3	660,7	205,5	1308,0
Вугілля	86,7	381,1	71,7	427,2

Проаналізуйте динаміку експорту за наведеними видами товарів, розрахувавши: індекс вартісного обсягу експорту, загальний індекс фізичного обсягу, загальний індекс цін, абсолютну зміну вартісних обсягів експорту за рахунок зміни цін та фізичного обсягу. Зробіть висновки.

7. Є наступні дані про діяльність підприємства, млн. грн.:

Показники	Базисний період	Звітний період
Середньорічна вартість основних фондів	36,4	40,0
Валова додана вартість в основних цінах	134,0	172,0
Виручка від реалізації	150,8	160,0
Експорт	45,4	41,6

Використовуючи індексну функціональну модель експорту на рівні підприємства $E = OF \cdot \frac{ВДВ}{OF} \cdot \frac{ВР}{ВДВ} \cdot \frac{Е}{ВР}$, розрахуйте: 1) фактори моделі і оцініть їх динаміку; 2) індекси вихідних показників; 3) методом ланцюгових індексів оцініть абсолютний вплив окремих факторів на динаміку експорту. Зробіть висновки.

8. Є наступні умовні дані по Україні, млрд. грн.:

Показники	2020	2021
Валовий внутрішній продукт (ВВП)	2983,9	3560,6
Імпорт (І)	1662,1	1919,9

Валова додана вартість (ВДВ)	2519,6	3018,2
Кінцеві споживчі витрати (КСВ)	2618,1	3209,3

Використовуючи індексну функціональну модель імпортової квоти
$$IK = \frac{I}{ВВП} = \frac{ВДВ}{ВВП} * \frac{КСВ}{ВДВ} * \frac{I}{КСВ}$$
, розрахуйте: 1) фактори моделі і оцініть їх динаміку; 2) індекси вихідних показників; 3) методом ланцюгових індексів оцініть абсолютний вплив окремих факторів на динаміку імпортової квоти. Зробіть висновки.

9. Є дані про національне багатство країни на початок звітного року:

вартість нефінансових активів - 250 млрд. гр. од.

вартість фінансових активів - 120 млрд. гр. од.

Протягом року:

1. за рахунок економічних операцій нефінансові активи збільшилися на 10%; фінансові активи збільшилися на 25 млрд. гр. од.

2. в результаті стихійного лиха знищено активів на 3,6 млрд. гр. од., вибуло в результаті зносу - 7,2 млрд. гр. од.

3. розвідано корисних копалин на 24 млрд. гр. од.

4. переоцінка основних фондів привела до збільшення їх вартості на 4,6 млрд. гр. од.

5. ВВП за звітний період склав 950 млрд. дол. і збільшився порівняно з минулим роком на 6%

6. вартість активів у порівнянні з минулим роком зросла на 8%.

Розрахувати: 1) вартість активів на кінець року, в тому числі фінансових і нефінансових; 2) середньорічну вартість активів; 3) ефективність використання активів; 4) коефіцієнти оновлення і вибуття активів; 5) збільшення ВВП за рахунок зміни вартості активів і за рахунок ефективності їх використання.

10. Є умовні дані по країні, тис. дол:

Валютна виручка за експорт	325
Витрати на виробництво експортної продукції	380
Вартість експорту у внутрішніх цінах	420
Витрати на виробництво імпортової продукції	730
Витрати на купівлю імпорту	750

Розрахуйте: 1) повну ефективність експорту; 2) економічну ефективність експорту; 3) бюджетну ефективність експорту; 4) покажіть взаємозв'язок бюджетної та економічної ефективності експорту; 5) ефективність імпорту. Зробіть висновки.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Комплексний кваліфікаційний екзамен за фахом

Кожен екзаменаційний білет комплексного кваліфікаційного екзамену за фахом містить два блоки завдань:

перший блок – теоретичне завдання (три теоретичні питання);

другий блок – розрахункове завдання.

Відповіді під час кваліфікаційного екзамену оцінюються за 100-бальною системою (від 0 до 100 балів).

Бали за окремими завданнями розподіляються наступним чином:

1-е теоретичне питання	2-е теоретичне питання	3-є теоретичне питання	Розрахункове завдання	Сума
25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	100 балів

Оцінювання відповіді на теоретичне питання відбувається за наступними критеріями:

25-20 балів	теоретичне питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки;
19-15 балів	теоретичне питання розкрито майже в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки;
14-10 балів	значна частина теоретичного питання не була висвітлена;
9-0 балів	більша частина питання не була висвітлена або питання повністю не розкрито.

Оцінювання розрахункового завдання відбувається за наступними критеріями:

25-20 балів	завдання розв'язане вірно, при цьому було пояснено суть та алгоритм використаного методу;
19-15 балів	завдання розв'язане вірно, однак були допущені помилки в поясненні отриманих результатів;
14-10 балів	у розрахунку економічних показників та трактуванні їх результатів допущено суттєві помилки;
9-0 балів	завдання виконано не вірно або не виконано взагалі.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Булатова О.В. Регіональна складова глобальних інтеграційних процесів: [монографія] / О.В. Булатова. – Донецьк: Дон НУ, 2012. – 368с.
2. Глобальна та національна безпека: підручник/авт. кол.: В.І. Абрамов., Г.П. Ситник, В.Ф. Смоляннюк; за заг.ред. Г.П. Ситника. – Київ: НАДУ, 2016. – 784с. <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-posibnik-GPNB.pdf>
3. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник /С.М. Кваша, О.М. Файчук, О.В. Файчук. – К.: НУБіП України, 2019. – 282 с.
4. Європейська інтеграція: [навчальний посібник] / за ред. М.І. Макаренка, Л.І. Хомутенко. - К.: Центр учбової літератури, 2015. - 344 с.
5. Забродська Л.Д. Стратегічне управління: реалізація стратегії: [навчальний посібник] / Л.Д. Забродська. - Харків: Консум, 2004. – 206 с.
6. Захарова О.В. Міжнародна економічна статистика: навчальний посібник /О.В. Захарова. - Маріуполь: МДУ, 2014. 148с. Електронний ресурс. - [Режим доступу]: http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/441/1/zakharova_mizhnar_ekonom_statystyka.pdf
7. Зінченко В.В. Глобалізація і глобалістика: [Навч. посібник] / В.В. Зінченко. – Львів: Новий Світ-2000, 2015. - 428 с.
8. Зовнішньоторговельні аспекти конкурентної політики України в умовах СОТ: [Монографія] / За заг. ред. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т", 2008. - 309 с.
9. Інноваційно-інвестиційний менеджмент : навчальний посібник : (конспект лекцій) / В.І. Захарченко, К.В. Ковтуненко, В.В. Лаптева ; Міністерство освіти і науки України, Одеський національний політехнічний університет, Ізмаїльський державний гуманітарний університет ... [та ін.]. Одеса : Гельветика, 2019. – 147 с.
10. Козак Ю.Г. Міжнародна торгівля: [Підручник] / Ю.Г. Козак; 5-е вид., випр. і доп. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
11. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини: [Навч. посібник] / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – 8-ме вид., перероб. і доп. – Київ: «Знання», 2011. – 470 с.
12. Конкурентні стратегії безпеки розвитку України у глобальному середовищі : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; за заг. ред. А. І. Мокія. – Львів, 2019. – 872 с. <http://ird.gov.ua/irdp/p20190011.pdf>
13. Лідерство та команда в публічному управлінні: конспект лекцій / укладачі К.В. Таранюк В.Я. Кобушко. – Суми: Сумський державний університет, 2020. – 175 с.

14. Лідерство та комунікації в організації: навчальний посібник /упорядники: Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.
15. Лук'яненко Д.Г. Економічна інтеграція і глобальні проблеми сучасності / Д.Г. Лук'яненко. К.: КНЕУ, 2005. – 204с.
16. Мазурок П.П. Глобальна економіка: [Навч. посібник] / П.П. Мазурок. - Львів: Магнолія 2006, 2015. – 208 с.
17. Макаренко М.І. Європейська інтеграція: [Навчальний посібник] / М.І. Макаренко. - К.: Центр учбової літератури, 2015. – 344 с.
18. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент / Микитюк П. П., Брич В. Я., Шкільняк М. М., Микитюк Ю. І. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. – 518 с.
19. Михайлова Л.І. Євроекономічна інтеграція України: [навчальний посібник] / Л.І. Михайлова. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 136 с.
20. Міжнародна статистика : навчальний посібник / О. С. Корепанов, В. М. Соболев, Т. Г. Чала та ін.; за ред. В. М. Соболева, Т. Г. Чалої. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 444 с. <http://surl.li/mvrcmi>
21. Міжнародні економічні відносини. [Навч. посібник] / За ред. Ю.Г. Козака, М.А. Зайця. – Одеса: «ТОВ ПЛУТОН», 2016. – 352 с
22. Міжнародні стратегії економічного розвитку. навч. посібник / С.Г. Мізюк, М.М. Андрієнко, Н.М. Грушинська [та ін.]. К.:НАУ, 2021. – 164 с.
23. Міжнародні фінанси: [навч. посіб.] / за ред. Козака Ю.Г.; 5-те вид. перероб. та доп. – Київ – Катовіце.: Центр учбової літератури, 2014. – 348 с.
24. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України : монографія / В. Козюк, А. Крисоватий, Є. Савельєв та ін.; за наук. ред. А. Крисоватого, Є. Савельєва. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 504с.
25. Полякова Ю. В. Міжнародний менеджмент інноваційної діяльності: підручник / Бабець І. Г., Полякова Ю. В., Мокий О. А. [друге видання доповнене]. – Запоріжжя: ФОП Мокшанов В. В., 2020. – 496 с.
26. Поручник А.М. Стратегії конкурентного розвитку у глобальній економіці / А.М. Поручник, Я.М. Столярчук, А.М. Колот. – К.: КНЕУ, 2016. – 331 с.
27. Регіональні перетворення у світовому та українському вимірах: моногр. / за наук. ред. проф. А. Крисоватого і Є. Савельєва. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 388с.
28. Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобальної регіоналізації: монографія / Під ред. Булатової О.В. - Маріуполь, МДУ, 2017. 290 с.
29. Руська Р. В., Іващук О. Т. Навчальний посібник «Методи економіко-статистичних досліджень»: Тернопіль: Тайп, 2014. 190 с. <http://surl.li/hnwblz>
30. Шкурупій О.В. Транснаціональні корпорації: [Навч. посібник] / О.В. Шкурупій. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 240с.